

**Громадська організація
«Київська наукова
суспільнознавча організація»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«МІСЦЕ СУСПІЛЬНИХ НАУК
У СИСТЕМІ СУЧАСНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ XXI СТОЛІТТЯ»**

17–18 грудня 2021 р.

**Київ
2021**

УДК 303«20»(063)
М65

М65 **Місце суспільних наук у системі сучасного гуманітарного знання XXI століття:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 17–18 грудня 2021 року). – Київ: ГО «Київська наукова суспільнознавча організація», 2021. – 60 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 303«20»(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНИХ НАУК

- Григорук Н. А.**
ІНДЕПЕНДЕНТСЬКА РЕСПУБЛІКА 1649–1653 РР.....5
- Комиш С. В.**
ДО ПИТАННЯ ПРО УТВОРЕННЯ НОВИХ СОЮЗІВ
НА ТЕРЕНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ХХІ СТОЛІТТІ
У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКОВИХ ІНТЕРЕСІВ.....7
- Очеретяний В. В.**
СТАБІЛЬНІСТЬ ЗАКУПШЕВЛЬНИХ ЦІН НА ЗЕРНО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА –
ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ
КООПЕРАТИВНОЇ РОБОТИ НА СЕЛІ В РОКИ НЕПУ 11

НАПРЯМ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛОГІЇ

- Гуйван П. Д.**
СОЦІАЛЬНИЙ ЧАС: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЦЕПЦІЇ
З ТОЧКИ ЗОРУ ОНТОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ..... 15
- Толстих Н. В.**
ВИПАДКОВА ЗАЙНЯТИСТЬ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ:
СОЦІОЛОГІЙНИЙ ВИМІР 19

НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ

- Атрошенко В. В.**
ЦИНІЗМ ЯК КРИТИЧНО-РЕФЛЕКСИВНА ФОРМА СВІТОГЛЯДУ ...22
- Горбань В. М.**
ЗАСАДНИЧІ ІДЕЇ БОГОСЛОВ'Я СВЯТОГО АВГУСТИНА
В КОНТЕКСТІ ІСТОРІОСОФІЇ МИКОЛИ БЕРДЯЄВА24
- Гуменюк А. М.**
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ
ПОСТНЕКЛАСИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ28
- Данканіч А. С.**
ХРИСТОЛОГІЯ ІСЛАМУ31
- Данканіч Р. І.**
ПРОБЛЕМА КОМУНІКАЦІЇ В СОФІСТИЧНОМУ
І ЕРИСТИЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....35
- Москвітін О. С.**
ПРОБЛЕМА БУТТЯ ТА ЇЇ РОЗУМІННЯ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ.....38

НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНИХ НАУК

Григорук Н. А., доцент кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

ІНДЕПЕНДЕНТСЬКА РЕСПУБЛІКА 1649–1653 РР.

Інdependентське керівництво в армії, парламенті й Державній раді побоювалося поглиблення революції і не поспішало проводити демократичні перетворення. Між тим, ситуація в країні була складною. Громадянські війни і криза господарства призвели до різкого погіршення становища народу. Зросло безробіття. Ціни підскочили і особливо на хліб. Голод став буденним явищем. У той же час зростали і податки, церковна десятина стягувалася, як і раніше.

Левелери різко критикували режим республіки. Лідер левелерів Дж. Лільберн називав владу інdependентів «новими кайданами Англії». Бродіння знову охопило армійські частини. Спалахнули повстання окремих гарнізонів. Каральні заходи стосовно повсталих здійснювали війська під особистим командуванням О. Кромвеля. Дж. Лільберна віддали до суду як підбурювача, проте присяжні повірені його виправдали, і влада змушена була обмежитися тільки його депортуванням до Голландії. Левелерський рух був придушений, але він був тільки одним із багатьох проявів масового невдоволення режимом республіки.

Демократичні ідеї рівності людей незалежно від їхнього статусу і статків мали свій вплив на політичні події того періоду. Навесні того ж 1649 р. розгорнувся рух т. зв. «справжніх левелерів», або дигерів. Їхнім ідеологом був Дж. Вінстенлі, який з релігійної ідеї рівності людей перед Богом робив висновок про несправедливість і безпідставність приватної власності на землю, коли вона належить майже виключно великим землевласникам. Дж. Вінстенлі вимагав спільного володіння землею і роздачі її всім, хто не володів нею. Він закликав до мирного зайняття перш за все пустирів і початку обробітку землі. У квітні-травні 1649 р. дигери почали обробляти такі пустирі у південних графствах. Влада не могла допустити створення прецеденту такого вирішення земельного питання, і громади дигерів скрізь були розігнані військами.

Таким чином, режим республіки рішуче виступив проти демократичних сил революції і, придушивши їхні виступи, тим самим істотно звузив соціальну базу республіки. Ця обставина стала важливим фактором переродження режиму республіки та його краху.

Проте, в Англії було багато справжніх ворогів республіки. Це роялісти, католики, пресвітеріани. Організаційно неоформлені, вони стали пасивною опозицією. Коли восени 1649 р. влада стала вимагати від усіх посадових осіб присяги «республіці без короля і палати лордів» багато хто відмовився це робити. Крім того, у деяких місцевостях не було урочисто проголошено республіку і не збито монархічну символіку на громадських будівлях. Ірландія ще з 1641 р. була охоплена повстанням проти англійського панування, а Шотландія в 1649 р. визнала своїм королем старшого сина страченого короля (Карл II), який погодився на обмеження своєї влади і недоторканість пресвітеріанської церкви в Шотландії. Отже, монархізм ще був сильним, зовнішні вороги кидали виклик, а республіка трималася тільки на армії.

У липні 1649 р. армія О. Кромвеля вирушає на придушення ірландського повстання. Кривава експедиція (за деякими оцінками загинула 1/3 від 1,5-мільйонного населення) втихомирила Ірландію. Після завоювань 1649–1652 рр. країна була розорена і спустошена. Землі повсталих конфіскувалися і розподілялися між солдатами і офіцерами армії. Загалом, десь 2/3 земель Ірландії потрапило до рук нових англійських власників.

Слідом за Ірландією, парламентська армія здійснила похід в Шотландію. 3 вересня 1650 р. біля Денбара шотландці були розбиті. Опір шотландців був зламаний, і хоча різанини і конфіскації земель тут, як в Ірландії, не було, тим не менше, автономія країни була значно обмежена. Успіхи англійської армії піднесли авторитет О. Кромвеля і його вплив на політику.

Ще однією перемогою О. Кромвеля і республіки був успіх у війні з Голландією. Оскільки режим республіки не викликав симпатії у Голландії, то в 1651 р. англійський парламент прийняв важливий закон – «Навігаційний акт», спрямований проти голландської посередницької торгівлі. Закон дозволяв ввезення до Англії іноземних товарів тільки на англійських кораблях тих країн, де ці товари були вироблені. Голландія тоді була найбільшим перевізником світу, і такий закон завдавав їй надзвичайно дошкульного удару. Загострення стосунків між двома державами призвело до запеклої морської війни 1652–1654 рр. Англія отримала перемогу і змусила Голландію визнати Навігаційний акт.

Успіхи у зовнішній політиці республіки не могли погасити зростаюче невдоволення. 20 квітня 1653 р. було розігнано «охвістя» Довгого парламенту, яке давно уже себе дискредитувало. Новий парламент, чи Малий, у складі 139 представників релігійних громад (звідси «парламент святих») працював з 4 липня до 13 грудня 1653 р., коли був розігнаний. Малий парламент виявився занадто радикальним, бо замахувався на церковну десятину і відкупну систему збирання непрямих податків та інше. Режим не міг допустити повзучого

радикалізму «Божих людей», і невдалий експеримент скликання парламенту від релігійних громад було припинено.

Таким чином, розпуск Малого парламенту підвів ризику під неухильною революцією республіки від прихованої військової диктатури до відкритої, коли верхівка армії відкинула ширму представницького правління і виробила нову політичну систему – Протекторат.

Література:

1. Алексеев М. И. Ирландское востание конца XVII века. *Вопросы истории*. 2004. № 11. С. 29–42.
2. Барг М. Великая Английская революция в портретах ее деятелей. М., 1991.
3. Пономарев М., Смирнова С. Новая и новейшая история стран Европы и Америки: Практическое пособие : в 3 ч. М., 2000. Ч. 1.
4. Савин А. Лекции по истории Английской революции. М., 2000.
5. Соколов А. Карл I Стюарт. *Вопросы истории*. 2005. № 12.
6. Сборник документов по истории нового времени. Буржуазные революции XVII–XVIII вв. / под ред. В. Г. Сироткина. М. : Высшая школа, 1990. 508 с.
7. Сборник документов по истории нового времени стран Европы и Америки / сост. Е. Е. Юровская. М. : Высшая школа, 1990. 290 с.
8. Филимонова М. А. Патрик Генри: революция против конституции. *Новая и новейшая история*. 2005. № 6. С. 193–206.

Комиш С. В., заступник начальника
циклової комісії технічного та тилового забезпечення

*Національна академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
м. Львів, Україна*

ДО ПИТАННЯ ПРО УТВОРЕННЯ НОВИХ СОЮЗІВ НА ТЕРЕНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ХХІ СТОЛІТТІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКОВИХ ІНТЕРЕСІВ

Актуальність дослідження цієї теми полягає в тому, що вивчення аспектів історичного формування та послідовності розвитку підходів щодо захисту державних інтересів країн Східної Європи таких, як Україна, Польща, Литва, Латвія, Естонія, Молдова, Румунія, Словаччина, Угорщина, Болгарія, Білорусь дозволить чітко окреслити вплив внутрішньополітичні та зовнішньополітичних факторів на формування